

Legionella - så förhindrar du att bakterierna förökar sig

Legionärssjuka är en onödig sjukdom som vi själva har skapat genom att ha olämpliga vattensystem i våra hus. Men det finns sätt att förhindra att legionellabakterien förökar sig. Det handlar om att hålla kallvattnet kallt och varmvattnet hett.

I Sverige beräknas enligt Boverket minst 500 personer insjukna i legionärssjuka varje år. Legionärssjuka är en form av lunginflammation som orsakas av bakterier av familjen Legionella. Av dem som insjuknar dör uppskattningsvis var tionde av sjukdomen. Ofta rör det sig om människor med nedsatt motståndskraft på grund av rökning, ålder, sjukdom eller vissa medicinska behandlingar.

Legionellabakterier finns naturligt i sjöar, vattendrag och grundvatten. Där utgör de ingen fara för människor. Det är istället i olämpligt utformade tappvattensystem som bakterierna kan föröka sig och bli ett problem. Bakterierna trivs bäst i stillastående vatten vid temperaturer kring 40 grader. Då är risken stor att de förökar sig till farliga halter. Enligt Boverket ska temperaturen vara lägst 50 grader vid varje tapställe (kran), vilket innebär att temperaturen ut från varmvattenberedaren måste vara högre. Hur mycket högre beror på ledningslängd och isolering.

Hur sprids legionella?

Man kan drabbas av legionärssjuka genom att andas in vattendimma med legionellabakterier. **Att dricka vattnet är inte farligt.** Vattendimma kan bildas överallt där vatten tappas ur ledningar. De vanligaste ställena i ett hus är **duschen, luftinblandare på vattenkranar, högtryckstvätten och bubbelpoolen.**

Så förebygger du bakterien

Vi pratade med Lars-Göran Dahlén, VVS-konsult och expert på Byggahus.se, om hur man förebygger höga halter av legionella.

– Det är ganska vanligt med legionella i villor och det beror i hög grad på att folk vill minska energikostnaderna genom att sänka **temperaturen** i sitt värmesystem, säger Lars-Göran Dahlén. Han fortsätter:

– Ett vanligt sätt idag är att man sätter in en **värmepump**. Med värmepump värms inte tappvattnet till lika hög nivå som t ex i en oljepanna. Vattnet värms bara upp till 50-53 grader i varmvattenberedaren, vilket innebär att vattentemperaturen från en kran kanske ligger på 40-45 grader.

Enligt Lars-Göran bör man sätta in en **elpatron** som eftervärmer tappvattnet.

- Jag anser att man bör ha **minst 70 grader** i sin varmvattenberedare för att minimera risken för legionella.

Kombinationen värmepump och bubbelpool kan öka risken för legionella. Då är det extra viktigt att se över sitt vattensystem. Lars-Göran Dahlén säger att man även ska kolla upp sitt kallvatten (dricksvatten). Det får inte värmas upp oavsiktligt. Enligt Boverket kan legionella växa till i tjugogradigt stillastående vatten.

En annan faktor är just **stillastående vatten**. Undvik vattenledningar (blindledningar), till exempel ledningar dragna till vinden som inte används.

– Har du gästtoalett med dusch som inte används så ofta, se då till att spola vatten ibland. Det gäller både kall- och varmvattenledningarna så att det gamla vattnet inte blir stillastående, fortsätter Lars-Göran.

Vatten från egen brunn

Enligt Lars-Göran Dahlén ger borrade brunnar ingen ökad risk för legionella, eftersom de ligger tillräckligt långt ner i marken. Grävda brunnar kan innebära problem om de ligger för grunt så att ytvatten leds ner.

Sammanfattning:

1. Se till att varmvattnet är minst 70 grader i varmvattenberedaren och andra behållare där vatten kan bli stillastående. Om värmepump används, komplettera med elpatron. Har man ingen termometer finns det anläggningstermometer att köpa.
2. Se till att temperaturen på varmvattnet vid varje tapställe är 50-55 grader, men under 65 grader på grund av skällningsrisken.
3. Öppna vattenkranarna i huset och spola igenom med hett vatten då och då. Se framförallt upp med duschar som står oanvända.
4. Ta bort alla oanvända vattenledningar (blindledningar och proppade avsättningar).
5. Se framför allt över ditt vattensystem om du har både värmepump och bubbelpool.

Av Robert Svensson